

עמ"ת 59323/09/14 - ד' י' נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

עמ"ת 59323-09-14 י' (עציר) נ' מדינת ישראל
בפני כב' השופטת תמר נאות פרי
העורר ד' י' (עציר)
נגד
המשיבה מדינת ישראל

החלטה

ערר על החלטת בית משפט השלום בחיפה (כב' השופטת עדוי), מיום 23.9.2014 במ"ת 51611-09-14.

רקע כללי -

1. כנגד העורר הוגש כתב אישום בו נטען כדלקמן: בתאריך 19.9.2014 סמוך לשעה 02:00, תקף העורר את המתלוננת, בת זוגו, באופן שחנק אותה והטיח אגרופיו בפניה ובכל חלקי גופה. למתלוננת נגרמו חבלות לרבות, המטומות ושטפי דם בלחמיות בשתי העיניים וכאבי ראש וצוואר. עוד נטען בכתב האישום כי במעמד התקיפה, איים העורר על המתלוננת בפגיעה שלא כדין בחייה בכך שאמר לה שאם היא תשתולל הוא "ירצח אותה". עקב האמור, כתב האישום מייחס לעורר עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש כלפי בן זוג ואיומים.
2. אומר כבר עתה כי תמצית גרסת המתלוננת היא כי העורר תקף אותה, הפיל אותה על הרצפה, אחז בה, חנק אותה והלם בה באגרופים, ומנגד - גרסת העורר הינה כי המתלוננת היתה זו שתקפה אותו, כי הוא ניסה להרגיעה אותה, כי במהלך פעולה זו השניים נפלו על הרצפה וכי כך היא נחבלה.

הערר הנוכחי -

3. בהחלטה נשוא הערר קבע בית המשפט קמא כי קיימות ראיות לכאורה לגבי עבירת התקיפה אך לא קיימות ראיות לכאורה לגבי עבירת האיומים. עוד נקבע כי קיימת עילת מעצר מסוג מסוכנות, לרבות לאור עברו הפלילי של העורר והעובדה שהוא מכור לשאיפת אדי דבק מגע. עם זאת, על מנת לאפשר לבית המשפט לבחון חלופת מעצר טיפולית - יש לבחון את עניינו על ידי שירות המבחן למבוגרים - ולכן נקבע דיון המשך ליום 20/10/2010.
4. בהודעת הערר, כמו גם במהלך הדיון, פירט באריכות בא כוחו של העורר את טיעונו לגבי העדר תשתית לכאורית, בדבר העדר עילת מעצר ובדבר האפשרות להסתפק בשחרור בתנאים כבר כעת - ללא הכנת תסקיר או טרם הכנתו.
5. בא כוחה של המדינה מבקש לדחות את הערר ומדגיש כי עמדת המדינה הינה שלא יהיה מקום לשחרור בתנאים אף לאחר הכנת התסקיר.

6. שמעתי בקשב רב את טענות בא כוחו של העורר ואת העורר עצמו (אותו אני מכירה מדיון בהליך קודם דומה) ואף קראתי את המסמכים אשר בתיק החקירה שהושאר לעיוני.

דיון והכרעה -

7. עמדתי כי דין הערר להדחות, ואני בספק אם בנסיבות היה מקום להגישו מלכתחילה.

ראיות לכאורה -

8. אמנם, בית המשפט קמא התייחס לסוגיה במשפט בודד, למרות שהצדדים טענו באריכות בהקשר זה - וכל שנקבע היה כי "חומר החקירה מלמד על קיומן של ראיות לכאורה לכך שהמשיב (העורר) ביצע את עבירת התקיפה"; ואמנם ניתן לערר על קביעה לגבי ראיות לכאורה גם בשלב זה של הדיון, עוד טרם ניתנה החלטה סופית בבקשה - ועם זאת, לא אוכל לקבל את עמדת ההגנה בהקשר זה ודומה שהדברים היו גם ברורים במהלך הדיון בבית המשפט קמא.

9. עיון בתיק החקירה מלמד שיש ראיות לכאורה לגבי עבירת התקיפה, למרות עמדתו של העורר לפיה המתלוננת אינה אמינה וסובלת מהפרעות נפשיות וכי היא זו שתקפה אותו.

10. ראשית, יש לראות כי עדותה לגבי "הגרעין הקשה" של התקיפה עקבית והיא חזרה לא פחות משלוש פעמים על הגרסה.

11. בעדות הראשונה, מיום 19/9/2014, מוסרת המתלוננת שהיא והעורר יצאו במשך חודשיים והוא גר אצלה. עוד היא מוסרת כי היא רבה עם העורר בערך בשעה 22:00 ביום האירוע, מחוץ לבית, וביקשה ממנו "שיעוף לה מהחיים". לאחר מכן, חזרה לביתה, נעלה את הדלת כדי שהוא לא יוכל להיכנס, ואף השאירה את המפתח בתוך חור המנעול. היא לא יודעת כיצד נכנס, אך היא התעוררה, ראתה שהוא שיכור ומסטול, ראתה כי הוא מוציא חפצים מהתיק שלה, שאלה אותו למעשיו ואז הוא החל להרביץ לה, השכיב אותה על הרצפה, התיישב עליה, התחיל לתת לה אגרופים וחנק אותה. עוד היא טוענת כי היא צרחה והשתוללה בניסיון להשתחרר, ואז הוא אמר לה שאם תשתולל הוא ירצח אותה. בהמשך היא השתחררה מאחיזתו וברחה מהבית, ירדה לרחוב ונכנסה לרכב של שכן שעבר במקום (העד עמית פרץ). היא אישרה שזוהי הפעם הראשונה שהוא תוקף אותה.

12. בעדות השניה, מיום 20/9/2014, שוב מוסרת המתלוננת כי היא מכירה את העורר מזה חודשיים, וכי מאז שנפגשו הוא מתגורר עמה בדירתה. לגבי האירוע, היא שוב מתארת כי בשעת הערב פרץ ריב בינה לבין העורר, אשר במסגרתו אמרה לו "שיעוף" וכי לאחר מכן הלכה לביתה ונעלה את הדלת על מנת שהוא לא יכנס. היא התעוררה למשמע מוזיקה, ושוב התפתח ריב בינה לבין העורר לגבי מכשיר הטלפון הנייד שלה. או אז התקרבה אל עבר העורר, שאולי חשב שהיא מתכוונת לתקוף אותו, ואז הוא הפיל אותה על הרצפה, התיישב עליה, הלם באגרופים בפניה וחנק אותה. היא שוב טוענת כי היא ניסתה להשתחרר והשתוללה בניסיון כאמור. לגבי הדברים שהוא אמר - גרסתה השתנתה, כיון שמסרה שדבריו היו: "אם תפסיקי להשתולל, אני משחרר אותך" (ולא: "אם לא תפסיקי - ארצח אותך"). בהמשך, כך לפי המתלוננת, היא הפסיקה להשתולל, העורר הרפה את אחיזתו, היא קמה וברחה מהדירה - ונכנסה לרכבו של פרץ. היא חוזרת על הטענה לפיה העורר לא תקף אותה בעבר.

13. בעדות השלישית, מיום 21/9/2014, שוב מוסרת המתלוננת את אותה הגרסה לגבי התקיפה. היא מתארת עוד פעם את העימות בינה לבין העורר באותו היום בשעות שלפני התקיפה, את בקשתה שהעורר "יעוף", הליכתה הביתה, נעילת הדלת, כניסתו של העורר לדירה ותקיפתו, לרבות הדיפתה לרצפה, ריתוקה בכך

שהעורר "יושב" עליה, האגרופים, החנק, נסיונותיה להשתחרר והדברים שאמר. התיאור חוזר על עצמו, ולמען לא אאריך עוד מעבר לנדרש לא אחזור על הדברים.

14. משמע, שעסקינן בשלוש חקירות ממושכות - אשר במהלכן חוזרת המתלוננת על גרסתה, לא "מעצימה" אותה, לא מוסיפה תיאורים "קשים", לא גורעת נתונים ואף מאשרת בכולן שהעורר לא תקף אותה בעבר. יש לראות במיוחד שהחקירות השניה והשלישית היו ממושכות ביותר, ובוצעו לאחר שמתלוננת ידעה כי העורר טוען שהיא זו שתקפה אותו - ולמרות זאת, תיאוריה נשאר בגבולות התלונה הראשונית.

15. שנית, כפי שתיארה המתלוננת לעיל, מיד לאחר התקיפה, המתלוננת ברחה אל מחוץ לדירה וביקשה עזרה מאדם שעבר ברחוב ברכבו, מר עמית פרץ. פרץ מוסר בהודעתו כי הוא ראה אישה רצה, אשר קפצה לתוך רכבו, בוכה ונסערת ואמרה לו שמישהו הרביץ לה וכי חבר שלה נתן לה מכות. הוא מציין כי היא ביקשה ממנו שישע מהר מהמקום, מחשש שהעורר יפגע בה, כי היא ביקשה ממנו לחייג למשטרה וכי הוא ראה שיש לה סימני חבלה על הפנים.

16. שלישית, במהלך העימות שהתבצע בין המתלוננת לבין העורר פרטה המתלוננת את גרסתה בפני העורר וחזרה ו"התעקשה" כי הוא הלם בה באגרופיו ותקף אותה עד שנאלצה לברוח, שוב ושוב. היא נשאלה שאלות רבות, על ידי החוקר ועל ידי העורר - ונשארה נאמנה לגרסתה "הגולמית".

17. די באמור מעלה כדי לבסס חד משמעית את המסקנה שיש ראיות לכאורה לגבי התקיפה, ומנגד, שאין ראיות לגבי האיומים (לאור השינוי בגרסת המתלוננת לגבי הדברים שנאמרו, וראו כי היא אף מספקת הסבר לשינוי הגרסה).

18. טרם סיום פרק זה, אתיחס עוד לטענותיו של הסיניגור לגבי חוסר מהימנותה של המתלוננת, לגבי מצבה הנפשי, לגבי סתירות וחוסרים בגרסתה ועוד טענות דומות, אשר הועלו בבהמ"ש קמא ואף בפני - אך מקדמית, אזכיר לכולנו כי ההלכה הינה שבהמ"ש אינו בוחן בשלב זה את מהימנות הגרסאות ואינו קובע ממצאי מהימנות לגבי עדים (בש"פ 6425/14 **מדינת ישראל נ' אייל מלכה** (24.09.2014)) - אף אם היה מדובר בגרסת המתלוננת למול גרסת העורר בלבד (ללא כל סיוע, כגון דבריו של העד פרץ).

19. עוד יש לזכור כי אמנם המתלוננת בעלת רקע נפשי מורכב ואולי אף סובלת מתחלואה זו או אחרת או שמעשנת חשיש ("מפעם לפעם", כפי שהיא מודה) או שנטלה כדורים (אשר חייבו אותה להתאשפז בבית חולים רמב"ם) - אך לא שוכנעתי כי בשלב זה של ההליך ניתן לקבוע שהיא במצב אשר מונע ממנה למסור גרסה ולתאר מצב דברים, אף אם מבחינה סובייקטיבית. העד פרץ לא התרשם כי היא במצב נפשי אשר בעטיו לא ניתן להבין מהי גרסתה וכך גם החוקרים אשר גבו ממנה את גרסתה מיד בסמוך לאירוע. השאלה אם היא סובלת ממחלה זו או אחרת, ואם כן - מה משמעותה לגבי מהימנותה - הינן שאלות אשר ללא ספק תתבררנה בהליך העיקרי ולא עתה. אין עסקינן בעדות או בגרסה אשר על פניה אינה הגיונית או שאינה אפשרית - שאז אולי היה מקום כבר כעת לקבוע שאין ראיות לכאורה.

20. בנוסף, יש לזכור כי גם העותר "מכור" לדבק מגע, כפי שהוא מודה וכפי שטענה לגביו המתלוננת, וכי עובר לאירוע הוא שתה לטענתו חצי בקבוק וודקה. לכן יתכן שיש מקום להטיל ספק לגבי מהימנותו ויכולתו לספק גרסה מהימנה באשר לאירועים שבמחלוקת - בדיוק באותו האופן שהוא מטיל ספקות בגרסת המתלוננת ויכולותיה הנפשיות.

21. **מעבר לצורך**, אומר עוד כי הסתירות אשר קיימות בגרסת המתלוננת אינן מביאות לכרסום בתשתית הראייתית עד כדי קביעה בדבר העדרה. לא ניתן להתעלם מקשיים מסוימים, אך משקלם המדויק יתברר

בהמשך ולא כעת. אתייחס להלן לעיקר טענותיו של העורר לגבי סתירות ופרכות שכאלו, רק על מנת להמחיש את עמדתי.

22. נעילת הדלת - בחקירה הראשונה מסרה המתלוננת שהשאירה את המפתח בחור המנעול, לאחר שנעלה את הדלת, על מנת שהעורר לא יכנס. בחקירה השנייה אמרה שכאשר נעלה את הדלת "שמה עוד סיבוב" כדי שהעורר לא יוכל להשתמש במפתח שיש לו ולא יוכל להיכנס. בחקירה השנייה היא נשאלת שוב לגבי הנושא והתבקשה להסביר כיצד הוא נכנס לדירה, ומשיבה שיתכן והוא הצליח לדחוף עם המפתח שלו (מהצד החיצוני) את המפתח שלה (מהצד הפנימי), וכך נכנס, שכן היא בטוחה שהמפתח שלה היה בדלת "מבפנים עם חצי סיבוב". בחקירה השלישית שוב טענה כי עשתה "חצי סיבוב". אני מסכימה כי יש קושי טכני לקבל את הגרסה, וככל הנראה המתלוננת לא ביצעה בדיוק מה שהיא טוענת שביצעה. אני אף ערה לכך שבמהלך העימות, המתלוננת מודה בעצמה שיש קושי בכל הנוגע לנושא נעילת הדלת ולאחר כמה שאלות בנושא, היא נשאלת אם יכול להיות שהיא פתחה לעורר את הדלת (אחרי שדפק על הדלת וביקש להיכנס) ומשיבה שהיא "לא זוכרת". עם זאת, אין המדובר בסתירה מהותית שיוודת לשורשם של דברים - בשלב הזה של הדיון. במהלך בירור התיק העיקרי הסוגיה תלובן.

23. המוזיקה הרועשת - בחקירה השנייה אמרה המתלוננת כי בסמוך לפני התקיפה הנטענת היא התעוררה כיון ששמעה מוזיקה מחרשת אוזניים. טוען הסניגור כי לא יתכן שהמוזיקה היתה כה רועשת עד כדי שהיא העירה אותה - כיון שבמצב זה, השכנים בוודאי שהיו שומעים את המוזיקה. כמובן שלא אוכל לקבל טענה זו.

24. משך ההיכרות בין העורר לבין המתלוננת - בשתי החקירות, בפתח הדברים, מסרה המתלוננת כי היא מכירה את העורר כחודשיים. בחקירה השלישית אמרה כי הם מכירים כחודש וחצי. היות והאירוע התרחש ביום 19/9 והיות והעורר השתחרר ממעצרו הקודם רק ביום 20/8 ואז הכיר את המתלוננת, ברי כי לא יתכן שהכירו חודשיים, אלא חודש לכל היותר. עם זאת, שוב, אין עסקינן ב"שקר" או ב"סתירה" או בנתון שיש בו כדי לחייב את המסקנה שאותה מבקש הסניגור להסיק. מעבר לכך, כאשר המתלוננת נשאלת ספציפית לגבי משך ההיכרות, ואם היא מכירה את העורר רק חודשיים היא מבהירה ועונה "אפילו פחות".

25. אלו הן רק דוגמאות לסוגיות עובדתיות שהעלה הסניגור, באשר לטענתו עולה מהאמור כי אין ראיות לכאורה או שיש ראיות ברף כה נמוך עד כדי שחרורו המידי של העורר. עמדתי שונה, כפי שפורט מעלה, וממילא - כל המחלוקות שקיימות לגבי האמור תתבררנה בבוא העת בפני השופט אשר ישב לדין בתיק העיקרי.

עילת מעצר -

26. עמדתי כי המסוכנות עולה בבירור מהמתואר מעלה. אף אם היה עימות בין המתלוננת לבין העורר עובר לתקיפה הנטענת (כפי שהוא טוען), ואף אם היא פתחה לו את הדלת, ואף אם היא השתוללה והשליכה עליו חפצים (כפי שהוא טוען), ואף אם הוא רק ניסה להרגיע אותה (כפי שהוא טוען), ואף אם היא "כועסת עליו" כי הוא מנסה לגמול אותה מחשיש (כדבריו) - לא היתה כל סיבה להלום במתלוננת באגרופים, וברי כי המדובר ביותר ממהלומה אחת - לפי עדותה ולפי התמונות של הפגיעות. בהקשר זה אציין כי המדובר בתמונות בהן ניתן לראות חבלות חמורות בפניה של המתלוננת וכי החוקר שגבה עדות מהמתלוננת יום לאחר האירוע מצוין כי יש סימנים כחולים מסביב לעיניה, סימן אדום בצוואר, סימנים על השפתיים וסימן כחול בזרוע ימין.

גבר במידותיו של העורר לא צריך להלום באגרופים בפניה של המתלוננת, לצורך הרגעתה.

27. עוד באשר לסוגית עילת המעצר, אעיר כי בא כוחו של העורר הקדיש מאמץ לשכנעני כי לא יתכן

שהמתלוננת והעורר יוגדרו כ-"בני זוג", לאור משך ההיכרות הקצר (אף אם כלל יחסי אישות). יתכן מאד כי הם אינם "בני זוג", לצורך הקמת עילת המעצר הסטטוטורית שבסעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק - אך אין בכך ולא כלום, שכן קמה עילת מעצר מסוג מסוכנות גם ללא החזקה.

האפשרות להסתפק בחלופת מעצר -

28. הצעתו של העורר לשחררו ממעצר תוך הסתפקות בהתחייבותו להתרחק מהמתלוננת - אינה יכולה להספיק, כפי שקבע בהמ"ש קמא.

29. עוד יש לראות כי לחובתו של העורר 10 הרשעות קודמות, וכי הוא השתחרר ממעצרו האחרון רק כחודש לפני האירועים דכאן. נכון הוא כי העבירות בהן הורשע היו בעיקר מתחום הרכוש ולא מתחום האלימות - אך מי שלחובתו עבר פלילי כה עשיר וכה טרי, לא יכול לבקש שיינתן בו אמון עד כדי הסתפקות ב"מילה שלו" שלא יתקרב למתלוננת. העבר הפלילי אולי אינו קשור ישירות לסוג המסוכנות בה עסקינו, אך הוא משליך על המסוכנות באופן כללי, משליך על המסקנה לפיה העורר אינו ירא מפני החוק ומשליך על האפשרות ליתן בו אמון (בש"פ 352/11 ברי נ' **מדינת ישראל**, פסקה 13 (25.1.2011); בש"פ 6120/14 סאלח ברקאת נ' **מדינת ישראל** (23.09.2014)).

30. בנוסף, יש לציין כי עורר זה הזדמן לאולמי רק לאחרונה, והתנהלותו לאחר מכן - מעוררת אף היא סימני שאלה. ולמה כוונתי? העורר שהה במאסר ה"לפני אחרון" שלו, עד חודש יוני 2014. לאחר שהשתחרר, ביצע עבירה של אימים והתנהגות פרועה בסניף בנק מסוים. במסגרת בירור כתב האישום לגבי עבירה זו, הוגשה בקשה למעצרו עד תום ההליכים, והוא שוחרר בתנאים על ידי בית המשפט השלום. המדינה הגישה ערר לגבי השחרור (עמ"ת 58638-06-14). ביום 30.6.2014, מצאתי לדחות את הערר, למעט הוספת מעצר בית לילי חלקי - משמע, ששוכנעתי אז לאפשר לעורר להוכיח עצמו בכך שיקיים את תנאי השחרור וימנע מהסתבכויות נוספות. דא עקא, שלשית המדינה, ביום 2.7.2014, יומיים לאחר מתן החלטתי כאמור, הפר העורר את ההחלטה והפר את מעצר הבית הלילי. כתב אישום בהקשר זה (בו מיוחסת לו עבירה של הפרת הוראה חוקית) הוגש ביולי (ת.פ. 62538-07-14) והוא קבוע לדיון בדצמבר 2014. למען שלמות התמונה יוער כי העורר הורשע באותה פרשה, דינו נגזר לשלושה חודשים, וכך הוא השתחרר מהמעצר האחרון שלו, ביום 20.8.2014 (נתון שאוזכר מעלה).

המשמעות ברורה.

הצורך בהכנת תסקיר -

31. אקדים ואומר כי כמויות העררים שמוגשים לאחרונה לגבי החלטות ביניים, אשר במסגרתן הערכאות מורות על הכנת תסקיר של שירות המבחן עובר למתן החלטה סופית - הינן כמויות משמעותיות ביותר. כפי שיש לשקול אם אכן יש צורך בהכנת תסקיר בכל תיק ותיק, יש גם צורך לשקול אם מן הראוי להגיש ערר לגבי החלטות ביניים כגון אלו.

32. אבקש לחזור על דברי שכתבתי בהחלטה בעניין דומה לפני כמה חודשים, היות ואני סבורה שהדברים יפים למקרה זה והיות והועלו טענות מטעם בא כוחו של העורר לגבי אי-הצורך בתסקיר במקרה זה.

33. מתן החלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים איה מלאכה פשוטה. באופן רגיל נדרש בית המשפט לבחון התנהגויות שאירעו בעבר ולנתח אותן בהתאם לדין ולפסיקה. בבקשות למעצר עד תום ההליכים נדרש בית המשפט להעריך התנהגויות שאולי תתרחשנה בעתיד, לבחון פוטנציאל להישנות התנהגות מסויימת, לצפות

מסוכנות, לשער כיצד יפעל המשיב, מה יעשו המפקחים המוצעים; והכל - כאשר גם הנתונים הרלבנטיים שכבר אירעו בעבר, כלומר - הנתונים שמפורטים בפרק העובדות שבכתב האישום - נבחנים רק ברמה ה"לכאורית". לעיתים, הנתון היחיד המוחלט והוודאי שמשמש את השופט הינו גיליון המרשם הפלילי, שבו מופיעים נתונים חד משמעיים.

34. תיאר זאת כב' השופט עמית בבש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל (08.08.2011), פסקה 6, לאמור:

"לא קלה היא מלאכתו של שופט המעצרים, מלאכה שכל-כולה איזונים בין זכות הנאשם לבין אינטרס הציבור, מלאכה שהיא פרי הערכה ושקלול של סיכויים וסיכונים ועובדות שחלקן סמויות מן העין ואינן ידועות בזמן אמת.

אכן, כאשר שופט המעצרים נדרש ליתן החלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים, הוא מצויד בפסיקה עניפה המתווה את דרכו. אך לצד המדיניות השיפוטית והשיקולים הצריכים לעניין, מפעיל שופט המעצרים את האינטואיציה, את תחושת הבטן, חוש המומחיות, ניסיון החיים והניסיון השיפוטי, ואת התרשמותו הישירה מהנאשם ומהמפקחים המוצעים כ"דבר מה נוסף" אשר לעיתים מטה את הכף אם למעצר ואם לחלופה. אין מדובר בנוסחה מתמטית, כל מקרה הוא "תפירה ידנית" (כביטוייה של השופטת נאור בבש"פ 7686/03 רפייב נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 9.9.2003)), כאשר התוצאה האופרטיבית נגזרת מנסיבותיו הקונקרטיות של העושה ושל המעשה. אין לך שופט מעצרים ששנתו אינה נודדת מחשש שמא הורה על מעצרו של נאשם שבסופו של יום נמצא חף מפשע, או מחשש שהורה על שחרורו של נאשם שלאחר מכן ביצע עבירות נוספות, לעיתים עבירות קשות ביותר. ידיעה אודות מעשה רצח או אונס "מקפיעה" את השופט אשר חש-אך לבדוק שמא מדובר ברוצח או אנס שהוא הורה על שחרורו ממעצר. האחריות כבדה מנשוא, אך כפי שרופא בחדר מיון נדרש לקבל החלטה אם לאשפז את החולה או לשחררו, כך גם שופט המעצרים אינו רשאי להתנצל מחובתו ועליו להחליט אם למעצר ואם לחלופת מעצר כזו או אחרת."

35. במסגרת ההליך שמתנהל עובר למתן ההחלטה בבקשה למעצר עד תום ההליכים, פונים לעיתים השופטים לשירות המבחן למבוגרים לצורך הכנת תסקיר - וזאת מכח הוראות סעיף 21א לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996, הקובעת כך:

"21א. (א) בדיון בבקשה למעצר לפי סעיפים 12 ו-21 ובערר על החלטה לפי סעיפים אלה, רשאי בית המשפט להורות על הגשת תסקיר מעצר, ורשאי הוא להורות על שחרור בפיקוח קצין מבחן, כאמור בסעיף 48(א)(6); תסקיר מעצר לא ישמש תסקיר קצין מבחן לענין העונש, על פי הוראות סעיף 37 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין); על תסקיר מעצר יחולו הוראות סעיף 191 לחוק סדר הדין הפלילי; ואולם, בבקשה למעצר לפי סעיף 12, לא יורה בית המשפט על הגשת תסקיר מעצר, בענינו של מי שהיה עצור פחות מחמישה ימים עד למתן החלטתו, אלא במקרים מיוחדים.

(ב) תסקיר מעצר יכולול את נסיבותיו האישיות של הנאשם, משמעות המעצר, החלופות למעצר ולשחרור, או המלצה בדבר תנאים מיוחדים לשחרור בערובה והפיקוח עליהם."

36. אין חולק באשר לתועלת שניתן להפיק מתסקיר כמתואר מעלה.

37. אולי, לו ניתן היה לקבל תסקיר משירות המבחן לגבי כל עצור תוך יום או יומיים - היה מקום לבקש שיוכן

- תסקיר בכל מקרה (בדומה לחובת הכנת תסקיר בעניינם של קטינים - על פי סעיף 10(ב) לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971).
38. אלא שלא ניתן לעשות כן - ולו מפאת העומס הקשה שמוטל על שירות המבחן, אשר אינו מצליח להכין את התסקירים במועדים שנקבעים על ידי השופטים ומבקש דחיות לשם הכנת התסקירים כמעט בכל התיקים (ולעיתים אף מתבקשות שתי דחיות).
39. במצב דברים זה, חוזרת ועולה השאלה - מתי אכן יש צורך אמיתי לבקש שיוכן תסקיר ומתי ניתן להגיע להחלטה מושכלת בבקשה למעצר עד תום ההליכים אף ללא הכנת תסקיר.
40. קיימים מקרים בהם שני הצדדים לדין - המדינה והמשיב - מבקשים מבית המשפט להורות על הכנת תסקיר, ומקרים אלו אינם מעוררים קושי. אף המקרים בהם המשיב הוא המבקש את הכנת התסקיר בדרך כלל אינם מעוררים קושי - והמדינה תכופות משאירה את ההחלטה לשיקול דעת בית המשפט (תוך שמירה על טענתה לגבי כך שיש מקום להורות על מעצר בפועל). המקרים שמעוררים קושי הינם המקרים בהם המדינה עותרת להכנת תסקיר או שבית המשפט מורה על הכנתו ביוזמתו - כאשר עד להגשת התסקיר נשאר המשיב במעצר - וכאשר הכנת התסקיר אורכת חודש ואף יותר מכך.
41. ברי כי קיימת אף האפשרות לשחרר את המשיב לחלופת מעצר לתקופת הביניים - עד אשר יוכן התסקיר, אלא שהדבר מעורר קשיים. שהרי אם ניתן לאיין את המסוכנות בחלופת מעצר "זמנית" עד הכנת התסקיר, מדוע החלופה לא תוכל לשמש גם כחלופה "קבועה"? ומה יהא אם המשיב ישוחרר למעצר בית זמני ולאחר הגשת התסקיר יגיע בית המשפט למסקנה שלא ניתן לאיין את המסוכנות עד תום ההליכים בחלופת מעצר? שהרי במקרה שכזה יטען המשיב שאין מקום להשיבו למעצר ויפנה להלכה לפיה "לא על נקל יורה בית המשפט על מעצרו של מי שכבר שוחרר" (בש"פ 2704/10 ביטון נ' מדינת ישראל (9/4/10)). לכן, במקרים המתאימים ניתן אולי לשקול חלופת מעצר גם במהלך ההמתנה לתסקיר - אך אלו לא המקרים הנפוצים.
42. המקרים אשר מעלים את סימני השאלה, הינם אלו אשר תוארו מעלה - דהיינו, שבית המשפט סבור שיש להשהות את ההחלטה "הסופית" בבקשה למעצר עד תום ההליכים עד הכנת התסקיר ובינתיים המשיב אמור להישאר במעצר, כאשר הצפי הוא שמעצר זה ימשך חודש ויותר מכך.
43. במקרים אלו - מבקשים הסיגורים המלומדים שלא להורות מלכתחילה על הכנת התסקיר אלא לתת החלטה על אתר בבקשת המעצר, או - כפי שקרה במקרה דכאן - מבקשים לערור על ההחלטה להורות על הכנת התסקיר.
44. מצד אחד, ברי כי המידע אשר מספק התסקיר מסייע למתן החלטה שקולה ומאוזנת וכבר נפסק כי - "על דרך הכלל ראוי כי ההחלטה בדבר שחרורו של הנאשם לחלופת מעצר תתבסס על עמדה מקצועית של שירות המבחן, משום שתסקיר כזה משמש ככלי עזר אפקטיבי, מקום בו נדרש בית המשפט לבחון את המסוכנות הנשקפת מן הנאשם ואת האפשרות לאיינה באמצעות חלופה הולמת" (בש"פ 6470/10 ליהם נ' מ"י (8/9/10); בש"פ 6446/10 אלגרושי נ' מ"י, (2/9/10)).
45. עוד יש לזכור כי כאשר בית המשפט מגיע למסקנה שקימות ראיות לכאורה וכי קיימת עילת מעצר - המשמעות הינה שיש להורות על מעצר אלא אם ניתן להסתפק בחלופה. כלומר, שנקודת האיזון בשלב זה הינה, במקרים רבים, כזו שמחייבת מעצר בפועל והתסקיר עשוי "לעזור" למשיב/הנאשם, שכן בהיעדר תסקיר אשר יתמוך באפשרות לאיין את המסוכנות בחלופת המעצר המוצעת, המשמעות הינה שבית המשפט יורה על מעצרו בפועל.

46. עוד אפנה לבש"פ 8822/13 אבו נג'אמה נ' מ"י, 5.1.14 שם צוין כי:

"... לצורך שיקולי החלופה על בית המשפט להיות מודע לתמונה בכללותה, והתסקיר עשוי לכלול נתונים שאחרת לא היו מגיעים לידיעת בית המשפט (כגון נתונים אישיים או משפחתיים מיוחדים וכו') ושיש בכוחם להשפיע על שיקול דעתו. לא ניתן מראש לדעת אילו נתונים יוצגו בתסקיר המעצר, ועל כן ניתן (ולעיתים אף צריך) להורות על הגשתו גם במקרים בהם המעשה מעיד על מסוכנות ניכרת."

וכראו בנדון את האמור בבש"פ 1421/13 מ"י נ' ירושלמי, 24.2.13.

47. מנגד, מצד שני, אני מסכימה עם עמדת הסנגוריה אשר מסבירה כי בתי המשפט חזרו ושנו שלא בכל מקרה יש צורך להזדקק לתסקיר. לעיתים, אין צורך בתסקיר כי המקרה חמור עד כדי כך שאף חלופה לא תסכון, אך לעיתים, אין צורך בתסקיר כיוון שלבית המשפט יש כלים מתאימים על מנת לבחון בעצמו את טיב החלופה, את האפשרות שיש בכוחה להוות מענה הולם למסוכנות, את נסיבותיו האישיות של המשיב, את הנתונים הרלבנטיים כל הנוגע למתלוננים וכיוצ"ב נתונים (בש"פ 478/12 אלעאס נ' מ"י (23/1/12) פסקה 18).

48. סיכומם של דברים, הינם כפי שנקבע בבש"פ 1092/05 זוהיר תראבין נ' מדינת ישראל, לאמור:

"תסקיר מעצר הוא כלי-עזר שישבו כדי לסייע לבית-המשפט להכריע בשאלת התאמה לחלופה, וכן להערכת החלופה המתאימה. אולם, בית-המשפט נעזר בו - כשאינן מדובר בקטינים - רק במקרים בהם מתקשה בית-המשפט עצמו לבחון שתי שאלות אלה. כאשר הנתונים המצויים בפני בית-המשפט מאפשרים לו להכריע בשאלת התאמת המקרה לחלופה, או בשאלת התאמת הערב והתנאים המוצעים לחלופה, אין מקום, כדבר שבשגרה, להפנות את העורר לשירות-המבחן. ידיו של שירות-המבחן עמוסות עבודה, הזמן הנתון לתסקירי מעצר הוא מטבע הדברים קצר, דבר העלול להביא לבדיקה שטחית בלבד של הנתונים. לפיכך, יש לנצל את מומחיותו של שירות-המבחן במקרים המתאימים לכך."

49. יש לזכור בנוסף כי נקבע שכאשר המדובר "במקרה ביניים" יש מקום להפנות את הנאשם לתסקיר (בש"פ 3137/12 מ"י נ' פיני טאו, (20/4/12)).

50. מטבע הדברים - ברי כי לא ניתן לשרטט קווים ברורים בין המקרים ואין מקום לקבוע תבחינים וקריטריונים חד משמעיים לגבי המקרים בהם נדרש תסקיר להבדיל מהמקרים בהם הוא אינו נדרש. לשון החוק קובעת כי בית המשפט "רשאי" לבקש שיוכן תסקיר, משמע - שעסקינן בהחלטה שמסורה לשיקול דעתו של השופט.

51. ישום האמור מעלה, על המקרה דכאן, מחייב את המסקנה כי אכן היה מקום להפנות את העורר להכנת תסקיר של שירות המבחן.

52. זאת ועוד. אף אם היה מדובר על מקרה "גבולי", לא הייתי מוצאת להתערב בשיקול דעתה של השופטת בבית משפט קמא, אשר מצאה שהיא זקוקה לתסקיר לצורך השלמת ההחלטה וזאת מחמת כמה נימוקים מצטברים.

53. ראשית, לא על נקלה אתערב בהחלטה של שופט אשר סבור שהוא אינו יכול לגבש כרגע נתונים מספיקים לצורך מתן החלטה סופית.

54. שנית, יש לזכור כי עסקינן בפועל בהחלטת ביניים ולא בהחלטה סופית בגורלה של הבקשה למעצר עד תום ההליכים. אמנם, ניתן להגיש עררים גם על החלטות ביניים כגון אלו, אך יש להקפיד בהתערבות בהחלטות ביניים ואולי מן הראוי היה להמתין עד ההחלטה הסופית (הגם שתינתן רק עוד חודש).

55. שלישית, המדובר במקרה בו הנתונים אכן מורכבים ולא כל כך חד משמעיים, כפי שמנסה להציג זאת הסגור, ובמקרה זה ייתכן ויהיה משקל עודף לתסקיר ולנתונים שיפורטו בו.

סיכום -

56. לאור כל האמור מעלה - הערר נדחה על כל חלקיו.

ניתנה היום, ז' תשרי תשע"ה, 01 אוקטובר 2014, בהעדר הצדדים.